

شماره: ۱۳۸۵۷/۲۲۱

تاریخ: ۱۳۹۴/۰۳/۲۶

پیوست دارد

رئیس محترم موسسه / پژوهشکده / مرکز ملی تحقیقات
موضوع: شیوه نامه ساماندهی دستاوردها

با سلام و احترام؛

پیرو نامه شماره ۶۹۳۵/۲۰۰ مورخ ۹۳/۲/۱۳ به پیوست شیوه نامه بازنگری شده "نحوه ساماندهی دستاوردهای سازمان" جهت استحضار و اجراء ابلاغ می شود.

غلامحسین طهماسبی
معاون پژوهشی و فناوری

رونوشت:

جناب آقای دکتر اسکندر زند معاون محترم وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی جهت استحضار
جناب آقای دکتر عبدالرضا باقری قائم مقام محترم رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی جهت استحضار
جناب آقای دکتر کاظم خاوازی معاون محترم آموزش و ترویج سازمان جهت استحضار
جناب آقای دکتر رسول زارع رئیس محترم مرکز اطلاعات و مدارک علمی جهت استحضار
جناب آقای دکتر محمد حسین مهدیان مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی و پایش امور پژوهشی جهت استحضار
روسای محترم مراکز تحقیقاتی و منابع طبیعی استان جهت استحضار

شیوه‌نامه ساماندهی دستاوردهای سازمان

مقدمه

تهیه و تدوین و اجرای برنامه‌های پژوهشی در قالب اجرای پروژه‌های تحقیقاتی، مأموریت محوری و اصلی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی و واحدهای تابعه است. در کنار این مأموریت اصلی و به منظور اثربخشی هرچه بیشتر پژوهش‌های انجام شده، برنامه‌های متعدد دیگری در قالب خدمات علمی، آموزشی، ترویجی و فنی نیز اجراء می‌شود تا اهداف مورد انتظار سازمان تحقق یابد. لذا، به منظور ساماندهی، مدیریت و معرفی کلیه فعالیت‌ها و اقداماتی که در سطح سازمان، برای دستیابی به اهداف مورد نظر صورت می‌گیرد و همچنین با هدف معرفی هرچه شفاف‌تر فعالیت‌های پژوهشی و فناوری محوری سازمان، "شیوه‌نامه انتخاب، دسته‌بندی و معرفی دستاوردهای سازمان" به شرح زیر تهیه و تدوین شده است:

ماده یک: تعریف دستاورد

واژه دستاورد در فارسی برگرفته از واژه ترکیبی "بدست آوردن" و در لغت به معنای دست یافتن به خواسته مورد نظر است. از نظر مفهومی دستاورد را می‌توان به دو صورت زیر تعریف نمود:

- دستاورد در تعریف ساده نتیجه عمل و برآیند کارها و فعالیت‌های منتج از یک برنامه مدون است.
- دستاورد عبارت است از نتیجه اقدام یا اقداماتی که از قابلیت اعتماد، پاسخگوئی، اعتبار و قابلیت اجرا برخوردار باشد.

ماده دو: طبقه بندی دستاوردها

مطابق تعاریف فوق، دستاوردها به سه گروه زیر طبقه‌بندی می‌شود:

- دستاوردهای پژوهشی و فناوری محور (گروه یک)
- دستاوردهای انتشاراتی (گروه دو)
- دستاوردهای تولیدی دانش بنیان و سایر وظایف حاکمیتی (گروه سه)

۱- دستاوردهای پژوهشی و فناوری محور

۱-۱- اختراع

نتیجه فکر فرد یا افراد است که برای اولین بار، فرآیند یا فرآورده خاصی را ارایه می‌کنند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آن‌ها را حل می‌کند (با تایید مراجع ذیصلاح) که به‌عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود.

- مدل‌سازی و ارائه طرح اجرایی برای ساخت قطعه یا قطعاتی از یک ماشین یا دستگاه که منجر به بهبود و افزایش کارایی آن ماشین یا دستگاه شود.
- تدوین مدل‌های آماری و ریاضی مبتنی بر روش‌های جدید که منجر به طراحی و ساخت سامانه‌ها یا دستگاه-هایی می‌شوند که موارد مشابه ندارند و برای اولین بار انجام می‌گیرد

- ارائه تکنیک‌ها و روش‌هایی که منجر به ایجاد تحول در تولید یا توسعه کشت محصول یا فرآورده شود (پیوند یا تولید عوامل بیولوژیک و موارد مشابه دیگر که متداول نبوده و برای اولین بار در کشور انجام می‌گیرد).

۱-۲-۱- اکتشاف

منظور کشف پدیده‌ای است که قبلاً وجود داشته، ولی تا زمان ثبت، هیچگاه دیده و یا درک نشده باشد. به عنوان نمونه می‌توان به کشف و معرفی خانواده/تیره، جنس، گونه یا زیرگونه جانوری، گیاهی یا میکروارگانیسم‌ها در سطح جهان اشاره نمود.

۱-۳-۱- نوآوری

معرفی و ارائه یک ایده جدید به بازار به شکل یک محصول یا خدمات یا توسعه در یک سازمان یا فرآیند که برای صنعت مربوطه معنی‌دار بوده و منجر به افزایش سطح تولید و اثرگذاری در توسعه اقتصادی شده باشد که به عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تهیه نقشه منحصر به فرد و پایه (پوشش گیاهی، خاک، پهنه‌بندی، هیدرولوژی، رسوب و فرسایش) که به عنوان مرجع در سطح ملی ارائه شود.
- تهیه، ساخت و تولید نهاده‌ها و فرآورده‌ها و ارائه فناوری تولید عوامل بیولوژیک و مواد شیمیایی جدید.
- ثبت، معرفی، آزادسازی و تجاری‌سازی ارقام اصلاح شده گیاهان مثمر و غیرمثمر جدید.
- ایجاد و معرفی لاین، سویه و نژاد اصلاح شده دام، طیور، آبزیان، زنبور عسل، کرم ابریشم و تولید هیبرید جدید.
- تولید حیوانات، گیاهان و میکروارگانیسم‌های تراریخته و ارائه گیاه خالص در نسل بعد از T3 که ثبت ارقام شود.

۱-۴- ابتکار

ابتکار عبارت است از اعمال تغییراتی در زمینه روش ساخت و یا بهبود مصنوع یا هرگونه تغییر جدید و ویژه در روش پژوهش و پیدا کردن راه حل یک مساله؛ به نحوی که نتایج مطلوب در کمترین زمان ممکن حاصل شود که به عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- معرفی سطح رده‌بندی خاک (Taxa) در سیستم طبقه‌بندی جهانی خاک که در متن کلید سیستم جامع جهانی طبقه‌بندی خاک‌ها منتشر شده باشد.
- بهینه‌سازی روش‌های آزمایشگاهی نیمه‌صنعتی و صنعتی
- بهبود و اصلاح نظام‌های زراعی و ارایه الگوی کشت
- توسعه مدل‌های موثر در کشاورزی و منابع طبیعی

۱-۵- خلاقیت

خلاقیت عبارت است از تولید ایده، رهیافت، مفاهیم اصلی، بدیع و جدید که از رفتاری انطباق پذیر برخوردار بوده و موجب تلفیق اندیشه‌ها و رهیافت‌های افراد یا گروه‌ها در یک روش جدید می‌شود که به‌عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- مجموعه فرآیند شناسایی، مکان‌یابی و کلون نمودن ژن‌های جدید جانوری، گیاهی و میکروارگانیسم‌ها که برای اولین بار انجام و در مجلات معتبر علمی-پژوهشی چاپ شده باشد.
- طراحی و ارائه یک الگوی موثر
- تهیه فرمول
- طراحی سامانه‌ها و نرم‌افزارهای تخصصی

تبصره: برخی از مصادیق یاد شده بسته به حجم کار و نوع فعالیت می‌توانند در زمره هریک از موارد دستاوردهای دیگر (اختراع، نوآوری، خلاقیت و ابتکار) قرار گیرند.

۱-۶- یافته پژوهشی جدید با اثربخشی محسوس

منظور نتایج حاصل از طرح / پروژه‌های تحقیقاتی که در قالب بندهای اختراع، اکتشاف، نوآوری، خلاقیت و ابتکار قرار نمی‌گیرند.

۲- دستاوردهای انتشاراتی

- محتوای فنی، آموزشی و ترویجی دارای شماره فروست از مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی (اعم از هندبوک، بوکلت، دستورالعمل فنی، دستورالعمل اجرایی، نشریه فنی، نشریه ترویجی، بسته‌های آموزشی - ترویجی در قالب چند رسانه‌ای، پوستر ترویجی)
- مقالات علمی- پژوهشی منتشره شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی
- مقالات علمی- ترویجی منتشره شده در مجلات معتبر داخلی
- تالیف و تصنیف کتاب و متون علمی

۳- دستاوردهای تولیدی دانش بنیان و سایر وظایف حاکمیتی

- واکسن و فرآورده‌های بیولوژیک،
- بذر طبقات یک و دو،
- بچه ماهی،
- حفاظت از ذخایر ژنتیکی

ماده سه : فرآیند پیش‌بینی و معرفی دستاوردها (دستاوردهای گروه یک و دو)

۱. مجری طرح/پروژه در ابتدای تدوین پروپوزال، دستاوردهای پژوهشی قابل پیش‌بینی را در شناسنامه طرح/پروژه مشخص می‌کند. لذا، بعد از تصویب طرح/پروژه در کمیته علمی و فنی، انتظارات از خروجی‌ها و نتایج برای موسسه/پژوهشکده/مرکز تحقیقاتی ملی و نهایتاً سازمان مشخص خواهد شد.
۲. پس از اتمام طرح/پروژه، مجری گزارش نهایی را به همراه نتایج و خروجی‌های قابل دستیابی به معاونت پژوهش و فناوری موسسه/پژوهشکده/مرکز تحقیقاتی ملی به منظور بررسی در کمیته علمی- فنی ارسال می‌کند. کمیته یادشده دستاوردهای پیشنهادی در شناسنامه طرح/پروژه و خروجی‌های حاصل یا قابل انتظار که به همراه گزارش نهایی ارسال شده را بررسی نموده و در نهایت موارد مورد تایید را در صورتجلسه ارزیابی گزارش نهایی طرح/پروژه تحقیقاتی درج می‌کند (پیوست شماره ۱).
۳. کمیته علمی-فنی با تطبیق موارد پیشنهادی و دستیابی شده برای کلیه طرح/پروژه‌ها، بهره‌گیری لازم را برای ادامه روند و یا بازنگری در تعریف طرح/پروژه‌های جدید و یا هماهنگی و آموزش لازم را برای پژوهشگران بعمل می‌آورد.
۴. معاون پژوهش و فناوری موسسه/پژوهشکده/مرکز تحقیقاتی ملی به عنوان مسئول کمیته علمی-فنی انتظارات حاصل از خروجی طرح/پروژه‌ها را به صورت مکتوب با ارائه زمان‌بندی مشخص به بخش و مجری مربوطه ابلاغ تا اقدامات بعدی به منظور حصول خروجی‌ها و دستاوردها از سوی مجری طرح/پروژه انجام گیرد.
۵. معاونت پژوهش و فناوری موسسه/پژوهشکده ماهانه دستاوردهای حاصل شده گروه یک و دو (شامل دستاورد بخش‌های ستادی، استانی و شعبات) را در شورای پژوهشی موسسه/پژوهشکده/مرکز تحقیقاتی ملی مطرح و پس از تایید نهایی در قالب فرم مشخصات دستاورد (پیوست شماره یک و دو) به دفتر برنامه‌ریزی و هماهنگی امور پژوهشی منعکس می‌کند.
۶. مرجع بررسی و معرفی خروجی‌ها در سازمان، دفتر برنامه‌ریزی و پایش امور پژوهشی است که بنا به تشخیص به کمیته صاحب صلاحیت در گرایش‌های محصولی (زراعی، باغی، دام، شیلات و آبزیان) و موضوعی (منابع طبیعی، منابع پایه، فنی و مهندسی، بیوتکنولوژی، گیاه پزشکی، محیط زیست، اقتصادی- اجتماعی و اطلاع رسانی) تفویض و خروجی‌ها را دسته‌بندی می‌کند.
۷. پس از تایید کمیته یادشده، دفتر برنامه‌ریزی و هماهنگی امور پژوهشی، دستاوردها را بسته به نوع آن به معاونت آموزش و ترویج/مرکز اطلاعات و مدارک علمی و یا روابط عمومی سازمان ارسال می‌کند.
۸. در رابطه با دستاوردهای گروه سه، در پایان هر سال، فعالیت‌ها جمع‌بندی و احصاء شده و باید در قالب پیوست شماره سه تکمیل و به دفتر هماهنگی امور پژوهشی ارسال شود.

پیوست شماره ۲: فرم خلاصه اطلاعات مربوط به گروه دو (دستاوردهای انتشاراتی)

عنوان دستاورد:

۱- تقسیم‌بندی دستاورد:

محتوای فنی، آموزشی و ترویجی دارای شماره فروست از مرکز اطلاعات م مدارک علمی کشاورزی

☐ هندبوک

☐ بوکلت

☐ دستورالعمل فنی

☐ دستورالعمل اجرایی

☐ نشریه فنی

☐ نشریه ترویجی

☐ بسته‌های آموزشی-ترویجی در قالب چند رسانه‌ای

☐ پوستر ترویجی

☐ مقالات علمی- پژوهشی منتشره شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی

☐ مقالات علمی- ترویجی منتشره در مجلات معتبر داخلی

☐ تالیف و تصنیف کتاب و متون علمی

۲- واحد همکار: (اعم از موسسه / پژوهشکده / مرکز تحقیقاتی ملی و...)

۳- عنوان گزارش / گزارش های نهائی دارای شماره فروست که مبنای تولید دستاورد است:

۴- نام تدوین کننده / تدوین کنندگان دستاورد:

پیوست شماره ۱: فرم خلاصه اطلاعات مربوط به گروه یک (دستاوردهای پژوهشی و فناوری محور)

عنوان دستاورد

۱- تقسیم‌بندی دستاورد:

☐ اختراع، ☐ اکتشاف، ☐ نوآوری، ☐ ابتکار ☐ خلاقیت ☐ یافته تحقیقاتی اثر بخش

۲- شرح چکیده (مسئله - اهمیت و ضرورت - اهداف)

۳- موسسه/مرکز مجری و واحد همکار طرح

۴- عنوان گزارش/گزارش‌های نهائی دارای شماره فروست که مبنای تولید دستاورد است :

۵- قابلیت رونمائی دستاورد:

☐ دارد (☐ سطح ملی، ☐ سطح استانی)، ☐ ندارد

۶- هزینه‌های تمام شده (مستقیم و غیرمستقیم) پروژه‌ها/ طرح‌های مرتبط با دستاورد:

۷- تشریح خلاصه مزایا و اثربخشی دستاورد:

پیوست شماره ۳: فرم خلاصه اطلاعات مربوط به گروه سه (دستاوردهای تولیدی و سایر وظایف حاکمیتی)

عنوان دستاورد:

۱- تقسیم‌بندی دستاورد:

- ☐ بذر
- ☐ کیت‌های تشخیصی
- ☐ نهال
- ☐ تولید تخم نوغان (پایه p2، اجداد p2)
- ☐ فرآورده‌های بیولوژیک (انواع واکسن‌های انسانی و حیوانی، آنتی ژن، سرم، عوامل کنترل زیستی، کود زیستی)
- ☐ ذخائر ژنتیکی منابع طبیعی (فلور، فون، بانک ژن، میکرو ارگانیسم‌ها)
- ☐ ذخائر ژنتیکی دام و آبزیان (دام، طیور، آبزیان، کرم ابریشم، حشرات)
- ☐ تولید هسته‌های اولیه والدین بذور (باغی، زراعی)

۲- موسسه / پژوهشکده / مرکز / واحد همکار:

۳- نام تولید کننده / تولید کنندگان / مجری مسئول دستاورد:

۴- هزینه‌های تمام شده (مستقیم و غیرمستقیم) تولید دستاورد:

۵- تشریح خلاصه مزایا و اثربخشی دستاورد: